

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
Торій ОСТАПЕЦЬ/
«26» березня 2024 року

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Освітньо-професійна програма	Дошкільна освіта
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	українська

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Педагогічна практика є обов'язковим компонентом процесу фахової підготовки майбутніх педагогів, важливим етапом їхнього професійного зростання. Практична підготовка забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теорією та практикою, оскільки в умовах реальної професійної діяльності відбувається інтеграція теоретичних знань і практичних умінь здобувачів вищої освіти, що зумовлює оволодіння ними складниками професійної компетентності.

Наскрізна програма практики здобувачів за спеціальністю 012 Дошкільна освіта освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є основним навчально-методичним документом, який визначає концептуальні засади практичної підготовки фахівця – вихователя ЗДО, відображає комплексний підхід до організації різних видів практик, регламентує їх послідовність, тривалість та терміни проведення відповідно до навчального плану, а також визначає цілі, завдання та місце кожного виду практики в структурно-логічній схемі підготовки фахівця.

Зміст наскрізної програми практики для здобувачів спеціальності «Дошкільна освіта» у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» включає програми всіх етапів практичного навчання. А саме:

- Педагогічна практика (ознайомча);
- Педагогічно-польова практика;
- Педагогічна практика в групах раннього віку;
- Педагогічна практика в групах молодшого дошкільного віку;
- Діагностично-дослідницька педагогічна практика;
- Педагогічна практика в групах середнього дошкільного віку;
- Педагогічна практика в групах старшого дошкільного віку;
- Організаційно-методична практика.

Відповідно до освітньої програми, проходження практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральної компетентності (ІК). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальних (фахових) компетентностей:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага, толерантність).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, полікультурне середовище, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки в полікультурному суспільстві.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

КС-15. Здатність до забезпечення індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей та потреб.

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, в тому числі представників інших національностей, попередження та протидії булінгу.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами, в тому числі міжкультурної взаємодії.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Відповідно до освітньої програми «Дошкільна освіта», проходження практики повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від

народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН 2. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН 3. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами, дітей – представників етнічних меншин.

ПРН 4. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН 5. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПРН 6. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПРН 7. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей та потреб дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПРН 8. Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПРН 9. Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПРН 10. Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

ПРН 11. Бути знайомим з ознаками булінгу, в тому числі на етнічному ґрунті в полікультурних регіонах. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПРН 12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПРН 13. Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПРН 14. Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.

ПРН 15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПРН 16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПРН 17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПРН 18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПРН 19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПРН 20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПРН 21. Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку різної етнічної приналежності.

ПРН 22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

II. ВИДИ ТА ТЕРМІНИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Види, тривалість і терміни практик, система їх організації визначаються навчальним планом та іншими документами нормативно-методичного характеру (програмами практик, матеріалами їх методичного забезпечення, документами, які визначають систему контролю її результатів, звітності та ін.).

№, п/п	Назва практики	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС / годин	Тривалість практики (у тижнях)
1	Педагогічна практика (ознайомча)	1	3 кредити / 90 годин	2
2	Педагогічно-польова практика	2	3 кредити / 90 годин	2
3	Педагогічна практика в групах раннього віку	3	6 кредитів / 180 годин	4
4	Педагогічна практика в групах молодшого дошкільного віку	4	6 кредитів / 180 годин	4
5	Діагностично-дослідницька педагогічна практика	5	6 кредитів / 180 годин	4
6	Педагогічна практика в групах середнього дошкільного віку	6	9 кредитів / 270 годин	6
7	Педагогічна практика в групах старшого дошкільного віку	7	9 кредитів / 270 годин	6
8	Організаційно-методична практика	8	9 кредитів / 270 годин	6

Організація практики здобувачів вищої освіти передбачає:

- органічний взаємозв'язок практики з вивченням теоретичних курсів і позанавчальною діяльністю студентів;
- наступність усіх видів практики, послідовність і неперервність, поступове ускладнення змісту практик, форм і методів організації, а також видів діяльності студентів від курсу до курсу;
- комплексний характер практики на всіх її етапах, який передбачає єдність навчальної і виховної роботи студентів.

III. БАЗИ ПРАКТИКИ

Бази практики визначаються довгостроковими або короткостроковими договорами між університетом і підприємствами всіх форм власності і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період самої практики або на термін до п'яти років з можливістю подальшої пролонгації на такий же строк.

Базами проходження практики можуть виступати заклади дошкільної освіти різних типів.

Здобувачі мають можливість завчасно самостійно пропонувати місце проходження практики за умови підписання короткострокового договору між університетом та підприємством.

Закріплення здобувачів денної форми навчання за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету, а здобувачів заочної форми – розпорядженням декана факультету (директора інституту).

Факультет суспільних наук наразі має підписані довгострокові договори співпраці з наступними підприємствами, що можуть стати базами практики під час проходження

практики:

1. Договір про практику з БедевлянськимЗДО
2. Договір про практику з Березівським ЗДО
3. Договір про практику з БоронявськимЗДО
4. Договір про практику з ВеликогеєвицькимЗДО «Казковий палац»
5. Договір про практику з Виноградівським ЗДО № 8
6. Договір про практику з ДрагівськимЗДО
7. Договір про практику з ЗабрідськимЗДО
8. Договір про практику з ЗолоторівськимЗДО «Сонечко»
9. Договір про практику з Ільницьким ЗДО № 1
10. Договір про практику з Калинівським ліцей
11. Договір про практику з КушницькимЗДО № 2
12. Договір про практику з ЛазівськимЗДО (ясла-садок)
13. Договір про практику з МалораковецькимЗДО
14. Договір про практику з МіжгірськимЗДО № 2
15. Договір про практику з ПаменськимЗДО
16. Договір про практику з ПідпалозенськимЗДО
17. Договір про практику з РакошинськимЗДО № 4
18. Договір про практику з Самбірським ЗДО № 1
19. Договір про практику з СтримбівськимЗЗСО I-III ст. № 1
20. Договір про практику з СтужицькимЗДО
21. Договір про практику з Тарасівським ЗДО
22. Договір про практику з Ужгородським ЗДО № 12
23. Договір про практику з Ужгородським ЗДО № 21 «Ластовічка»
24. Договір про практику з Ужгородським ЗДО № 26
25. Договір про практику з Ужгородським ЗДО № 36
26. Договір про практику з Усть-ЧорнянськимЗДО
27. Договір про практику з Хустським ДНЗ № 8 «Ялиночка».

IV. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ.

Напередодні проведення кожного виду практики керівники проводять настановчі конференції, у ході яких ознайомлюють студентів із завданнями, змістом, методикою роботи під час проходження педагогічної практики, а також інформують їх про форму звітності, вимоги до оформлення документації, критерії оцінювання тощо. Режим роботи студентів під час практики визначається керівниками практики та узгоджується з правилами внутрішнього розпорядку бази практики. Послідовність реалізації завдань практики студент визначає в індивідуальному плані проходження практики, який складається у перші дні практики та схвалюється її керівниками від закладу вищої освіти та від бази практики (вихователем, методистом, директором ЗДО). Кожен студент працює відповідно до свого індивідуального плану.

Під час проходження практики здобувачі освіти ведуть щоденники, у яких фіксують інформацію, необхідну для виконання завдань практики, висвітлюють хід їх виконання (згідно індивідуального плану), у довільній формі записують зміст проведеної роботи, відображають результати проведених психолого-педагогічних досліджень, особисті враження від педагогічної практики, побажання щодо її проведення. Щоденник є основою для написання звіту про практику. На завершальному етапі проводиться педагогічна підсумкова конференція.

Обов'язки суб'єктів педагогічної практики.

I. Керівник практики від закладу вищої освіти:

Керівник педагогічної практики має право:

- визначати ЗДО для проведення педагогічної практики студентів;
- організувати та провести настановчу конференцію з даного виду педагогічної практики;

- організувати зустріч і познайомити студентів із керівником, методистом, психологом та вихователями ЗДО;
- закріплювати студентів за групами разом з керівником та методистом ЗДО;
- ознайомитися з нормативно-правовою документацією ЗДО та навчально-методичною літературою, яка використовується у освітньому процесі відповідної вікової групи дітей;
- вести облік відвідування студентами-практикантами ЗДО, за яким вони закріплені;
- проводити інструктивно-методичні наради з вихователями, які працюють зі студентами;
- допомагати студентам обирати методику проведення психолого-педагогічних досліджень згідно визначених індивідуальних завдань;
- здійснювати контроль за веденням студентами звітної документації з педагогічної практики та перевірку її після завершення практики;
- оцінювати роботу студентів під час проходження практики, їх ставлення до роботи, ведення та оформлення ними звітної документації.
- визначати недоліки та надавати методичні рекомендації, висловлювати побажання щодо вдосконалення роботи практиканта в ЗДО;
- аналізувати й оцінювати проведені студентами-практикантами залікові форми роботи.

II. Керівник ЗДО:

- забезпечує умови для проведення педагогічної практики в ЗДО;
- знайомить студентів із закладом, педагогічним колективом, психологом та медичною сестрою;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів: інструктаж з охорони життя та здоров'я дітей раннього та дошкільного віку, з охорони праці і техніки безпеки;
- контролює забезпечення нормальних умов праці й побуту студентів;
- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку;
- розподіляє студентів по групах разом із керівником практики від закладу вищої освіти;
- знайомить студентів із роботою ЗДО;
- у тісному контакті з керівником практики від кафедри університету забезпечує належний рівень її проходження згідно програми;
- затверджує характеристики студентів-практикантів;
- має право надати письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями та пропозиціями щодо її поліпшення;
- вносить пропозиції щодо вдосконалення підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

III. Вихователь-методист ЗДО:

- забезпечує необхідні умови для успішного проходження навчальної практики;
- ознайомлюється із загальним планом практики;
- несе відповідальність за призначення вихователів-наставників;
- забезпечує розподіл студентів-практикантів для роботи у певних вікових групах;
- спостерігає за роботою вихователів та студентів;
- знайомить студентів із основами планування навчально-виховної роботи в ЗДО;
- має право залучати студентів до виконання завдань методичного характеру;
- забезпечує їх необхідною літературою та посібниками;
- разом із керівником ЗДО має право надати письмовий звіт про проходження практики із зауваженнями та пропозиціями щодо її поліпшення.

IV. Вихователь ЗДО:

- створює умови для успішного проходження практики студентами;
- знайомить студентів-практикантів із планом своєї роботи та веденням обов'язкової документації;
- знайомить студентів зі складом дітей у групі, надає стислу психолого-педагогічну характеристику кожної дитини;

- знайомить студентів із осередками розвивального середовища в ЗДО, обладнанням і дидактичними матеріалами, їх призначенням в групі та правилами користування;
- демонструє зразок гуманного та турботливого ставлення до дітей;
- проводить показові режимні моменти, заняття (відповідно до індивідуального плану практики);
- вихователь – наставник практики за потреби надає студентіві консультації;
- забезпечує практикантів необхідними посібниками, обладнанням; залучає студентів до виготовлення дидактичного матеріалу;
- спостерігає й аналізує самостійне проведення студентами режимних моментів;
- разом із керівником практики від університету консулює студентів під час підготовки до проведення психолого-педагогічних досліджень, допомагає добирати методики для їх проведення у групі;
- бере участь в обговоренні та оцінці проведених студентами-практикантами досліджень.

V. Студент-практикант зобов'язаний:

- здійснювати свою роботу у відповідності до вимог Статуту ЗДО;
- виконувати правила внутрішнього розпорядку, адміністрації ЗДО та керівників практики, дотримуватися правил техніки безпеки;
- виконувати усі види діяльності, передбачені програмою педагогічної практики у вікових групах, календарним плануванням в ЗДО та індивідуальним планом проходження практики студента-практиканта;
- виконувати всі види робіт, передбачені програмою дослідницької педагогічної практики;
- проводити дослідження згідно індивідуального плану, брати участь у їх обговоренні та аналізі;
- дотримуватись правил техніки безпеки, заходів охорони здоров'я та збереження життя дошкільників;
- вести щоденник педагогічної практики за встановленою формою, регулярно надавати його на перевірку вихователю, керівникам від ЗДО та ЗВО;
- дотримуватись правил виробничої дисципліни, морально-етичних норм спілкування з адміністрацією університету та ЗДО, вихователями, дітьми та батьками;
- бути ввічливим, працьовитим, дисциплінованим і організованим;
- мати належний зовнішній вигляд;
- здійснювати освітню роботу та режимні процеси у закладі дошкільної освіти на засадах гуманізму та дитиноцентризму.

Під час проходження педагогічної практики в ЗДО студент-практикант має право:

- вносити свої пропозиції щодо вдосконалення освітнього та режимних процесів у ЗДО;
- користуватись наочними посібниками, навчально-методичним забезпеченням групи та методичного кабінету ЗДО.

V. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з практики є самостійна робота, виконання завдань, усне представлення і презентація її результатів.

Методи навчання: інструктаж, бесіда, консультація, ведення щоденника, навчальна дискусія, самоконтроль та взаємоконтроль.

Методи та форми дистанційного навчання: система Moodle; інтернет конференція Google Meet.

Технології навчання: цифрові, інтерактивні, проблемні, «навчання через дослідження».

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні проміжні презентації-доповіді про проходження педагогічної практики.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний диференційований залік.

По завершенню практики студент обробляє зібраний матеріал і складає звіт, у якому подає аналіз всіх напрямків своєї роботи (відповідно до індивідуального плану) під час практики, характеризує повноту виконання завдань, труднощів, з якими стикався, вказує на досягнення та нереалізовані ідеї, визначає причини недоліків та упущень, намічає основні шляхи самовдосконалення.

Оцінювання результатів проходження практики проводиться з урахуванням результатів спостереження за діяльністю студента на основі:

- визначення якості виконання кожного завдання;
- аналізу професійних якостей практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи та ін.), його готовності надати допомогу студентам-практикантам, працівникам закладу дошкільної освіти, викладачам закладу вищої освіти та ін.;
- оцінних суджень, висловлених методистами, адміністрацією, працівниками бази практики;
- аналізу змісту та якості звітної документації студента;
- самооцінки студентом ступеня своєї підготовленості до самостійної практичної діяльності та якості виконаної роботи.

За кожен вид педагогічної практики студентам виставляється диференційована оцінка.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Для визначення рівня оволодіння здобувачами навчальним матеріалом та оцінювання їх академічних досягнень викладачі користуються узагальненими критеріями оцінювання:

90-100 балів A	Здобувач вільно володіє навчально-практичним матеріалом, успішно розв'язує завдання у стандартно-виробничих ситуаціях, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань
82-89 балів B	Здобувач володіє навчально-практичним матеріалом у межах програми навчально-виробничої практики, проте у виконанні стандартно-виробничих завдань допускає неточності
74-81 балів C	Здобувач володіє певним обсягом навчально-практичного матеріалу, здатний його реалізувати, проте допускає суттєві неточності в стандартно-виробничих ситуаціях

64-73 балів D 60-63 балів E	Здобувач володіє навчально-практичним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчально-практичного матеріалу, уміє використовувати одержані знання і уміння, проте допускає окремі помилки в стандартно-виробничих ситуаціях
35-59 балів FX	Здобувач володіє навчально-практичним матеріалом поверхнево й фрагментарно
0-34 балів F	Здобувач не володіє навчально-практичним матеріалом

Педагогічна практика завершується підсумковою конференцією. У ході конференції студенти звітують про свою роботу під час практики, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності.

VI. ЗМІСТ ПРАКТИК.

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА (ОЗНАЙОМЧА)

Метою педагогічної практики (ознайомчої) є закріплення знань і практичне застосування щодо особливостей педагогічної діяльності в закладі дошкільної освіти та професійно-педагогічної комунікації, структури закладу дошкільної освіти, видами навчальних занять; формування у здобувачів освіти вміння вчитися, прагнення до самоосвіти та самовиховання упродовж життя; формування уявлень про специфіку освітньої взаємодії вихователя та дітей дошкільного віку; висвітлення основних шляхів і методів набуття педагогічного досвіду.

Індивідуальне завдання для проходження практики

1. Підготовка есе на тему «Сучасний вихователь закладу дошкільної освіти».

Орієнтовне календарне планування

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
1.	Ознайомлення з закладом дошкільної освіти (організація діяльності). Ознайомлення з метою, завданнями і змістом педагогічної практики, розподілом, вимогами до оформлення звітної документації. Визначення правил поведінки у закладі освіти. Визначення правил поведінки у освітньому закладі, прав та обов'язків-практикантів. Дослідження заходів з дотримання протиепідемічних норм та вимог воєнного стану в умовах ЗДО.	Перший тиждень
2.	Ознайомлення з посадовими обов'язками вихователя. Знайомство з вихователем закладу дошкільної освіти. Особливості діяльності вихователя в закладі дошкільної освіти (з програмами розвитку, виховання і навчання дітей в ЗДО; з документацією, яка регламентує діяльність закладу дошкільної освіти).	Перший тиждень
3.	Ознайомлення з професією вихователя (спостереження за роботою вихователя у різних вікових групах). Відвідування занять з метою визначення прийомів педагогічного спілкування. Ознайомлення з основними напрямками роботи закладу освіти; з особливостями	Перший тиждень

	планування та організації освітнього процесу.	
4.	Ознайомлення з роботою вихователя з батьками вихованців закладу дошкільної освіти.	Перший тиждень
5.	Проведення спостереження за дітьми різних вікових груп в умовах закладу дошкільної освіти.	Перший тиждень
6.	Ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням виховного процесу та рекомендованою літературою.	Другий тиждень
7.	Ознайомлення з матеріалами сайту закладу дошкільної освіти. Основні завдання закладу дошкільної освіти, режиму роботи та матеріальної бази; особливостей організації освітнього процесу.	Другий тиждень
8.	Підготовка презентації щодо проходження педагогічної практики (ознайомчої).	Другий тиждень
9.	Підготовка звітної документації щодо проходження педагогічної практики в ЗДО. Оформлення щоденника про проходження педагогічної практики (ознайомчої), звіту про результати педагогічної практики.	Другий тиждень
Загальна тривалість практики:		Два тижні

Організація практики.

1. Педагогічна практика проводиться на базі закладів дошкільної освіти.
2. Перед проходженням практики проводиться настановча конференція, на якій здійснюється ознайомлення здобувачів освіти з:
 - метою і змістом практики, індивідуальними завданнями та формами звітності;
 - зразками та вимогами щодо оформлення звітної документації;
 - новинками науково-методичної літератури з організації навчально-виховного процесу в ЗДО.
3. Керівництво практикою здійснюють досвідчені викладачі кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.
4. Загальну організацію практики в ЗДО та контроль за її виконанням здійснюють завідувач ЗДО або методист закладу дошкільної освіти.
5. Захист педагогічної практики проводиться у формі диференційованого заліку.

Загальні вимоги до оформлення звіту та допуск до захисту практики

Загальні вимоги до оформлення звіту. Звіт повинен мати титульну сторінку, на якій вказано назву практики, ім'я та прізвище здобувача вищої освіти, курс. Змістова частина звіту повинна містити відомості про результати виконання студентом індивідуальних завдань у довільній формі. Висновки щодо практики повинні містити самоаналіз сформованих професійних умінь і навичок, рекомендації і побажання щодо змісту програми й форми проведення практики.

Звіт є відображенням виконаної студентом-практикантом навчально-виховної і методичної роботи здійснення завдань педагогічної практики(ознайомчої).

Оформлення звіту про практику (титульний аркуш) здійснюється згідно встановленого зразка. Мова – українська. Друк – комп'ютерний, на 1 стороні листа формату А4, шрифт – типу Times New Roman, розмір 14, в 1.5 інтервали.. Порядок відображення студентом матеріалів практики у звіті – довільний.

До звіту додається щоденник практики, в якому відображається зміст виконаних робіт.

Порядок допуску до захисту практики

Звіт студента перевіряється та затверджується керівником практики від кафедри. До захисту допускається звіт, який зданий на кафедру загальної педагогіки та педагогіки вищої школи у встановлений термін та оформлений згідно вимог. Студент не допускається до

захисту практики у випадку, якщо він не виконав вимоги практики та/або не здав на кафедрі протягом 3 днів після її завершення зазначені документи.

Звітна документація

1. Щоденник практики.
2. Звіт про проходження практики.
3. Індивідуальне завдання (підготовка есе на тему «Сучасний вихователь закладу дошкільної освіти»).

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів:

№п/п	Вид роботи	Бали
1	Щоденник практики	20
2	Звіт про проходження педагогічної практики	10
3	Презентація щодо проходження педагогічної (ознайомчої) практики	20
4	Виконання індивідуальних завдань	20
5	Захист педагогічної практики на звітній конференції	30
	Загальна кількість балів	100

ПЕДАГОГІЧНО-ПОЛЬОВА ПРАКТИКА

Метою педагогічно-польової практики є формування та розвиток професійної компетентності бакалаврів на базі раніше отриманих компетенцій з природознавства у реаліях дошкільної освіти, удосконалення практичної підготовки до освітньої діяльності у закладі дошкільної освіти, яка надасть можливість майбутньому вихователю знайомити дітей раннього і дошкільного віку з природою на сучасному рівні, проводити цікаву й змістовну освітню роботу, а також виховувати в дошкільників любов до природи, готувати їх до практичної природоохоронної роботи.

Індивідуальні завдання для проходження практики

Завданням індивідуальної (самостійної роботи студента) з педагогічно-польової практики є реферативно-аналітичний опис запропонованого адміністративного району, в якому повинні бути розкриті наступні питання:

1. Фізико-географічна характеристика району;
2. Погодно-кліматичні умови регіону.
3. Флористичне та фауністичне різноманіття району досліджень.
4. Інфраструктура регіону та розвиток аграрного сектору економіки.
5. Визначні природні та антропогенні пам'ятки, території природно-заповідного фонду, придатні для розвитку рекреації.
6. Висновок про унікальність та привабливість району та перспективи використання його потенціалу для еколого-економічного, культурно-соціального розвитку суспільства.

Орієнтовне календарне планування

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
1	Настановча конференція керівника практики від університету	1 день / 1 тиждень
2	Складання календарного плану-графіку екскурсій та індивідуальної роботи практиканта.	1-2 день / 1 тиждень
3	Ознайомлення з функціонуванням ботанічного саду та зоологічного музею.	1 тиждень
4	Описові екскурсії по місту та в музей народної архітектури та творчості.	1 тиждень

5	Дослідницькі екскурсії в природі (вимірювання метеоумов, спостереження за погодою, описи біоценозів тощо)	1-2 тиждень
6	Виконання індивідуального (самостійного завдання).	2 тиждень
7	Підготовка документації та захист практики	2 тиждень
Загальна тривалість практики		2 тижні

Загальні вимоги до оформлення звіту та допуск до захисту практики

Основними документами, що свідчать про виконання здобувачем вищої освіти програми навчальної практики є щоденник практики та письмовий звіт. Зміст звіту повинен розкривати знання і уміння студента, набуті ним у вирішенні питань, визначених метою і завданням практики. Звіт складається індивідуально кожним студентом.

Рекомендується наступна послідовність викладення матеріалу в звіті:

1. Титульна сторінка звіту.
2. Зміст звіту із зазначенням сторінок.
3. Вступ.
4. Основна частина:

4.1. Розділ 1. Екскурсійна складова практики. (вимірювання метеорологічних умов приладами, описи природних біоценозів, описи ландшафтної архітектури міста, практична робота в зоологічному музеї, ботанічному саду, музеї народної архітектури та побуту)

4.2. Розділ 2. Облаштування куточку природи, навчально-дослідної ділянки та географічного майданчика.

4.3. Розділ 3 Індивідуальне завдання студента (реферативно-аналітичний опис запропонованого адміністративного району).

5. Висновки.
6. Список використаної літератури.
7. Додатки

Текст звіту повинен бути написаний чіткою і ясною мовою без граматичних і стилістичних помилок. Звіт пишеться державною мовою. Робота виконується на комп'ютері на одній стороні стандартного листа паперу А4, через 1,5 інтервали, з полями ліворуч – 2,5 см, праворуч -1,5 см, згори і знизу - по 2 см; шрифт TimeNewRoman, розмір шрифту 14; вирівнювання тексту по ширині; абзац/відступ – 1,25 см. Всі сторінки роботи нумеруються від титульної до останньої без пропусків. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на ньому цифра 1 не ставиться, другою вважається сторінка, що містить зміст, на ній ставиться цифра 2, на наступній сторінці проставляється цифра 3 і далі згідно з порядком. Порядковий номер сторінки проставляється в правому куті верхнього поля. Додатки нумеруються але не входять до загального обсягу роботи. Зміст містить назви та номери початкових сторінок всіх розділів та підрозділів звіту.

Порядок допуску звіту до захисту практики

Допуском до захисту педагогічно-польової практики та складання студентом диференційованого заліку є відвідування усіх екскурсій та аудиторних занять згідно графіку, а також наявність оформлених щоденника та звіту із практики.

Керівник практики від кафедри перевіряє щоденник, звіт студента та інші документи впродовж усього періоду проходження практики студентами. У випадку виявлення незначних недоліків, допомагає виправляти їх.

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів:

№п/п	Вид роботи	Бали
1	Виконання та оформлення практичних завдань впродовж проведення польових екскурсій	25
2	Виконання та оформлення практичних завдань впродовж	25

	відвідування природничих підрозділів освітніх установ з метою розкриття повноти використання їх освітньому процесі ЗДО.	
3	Якість та повнота ведення щоденника з практики	10
4	Якість та повнота викладу індивідуального завдання	20
5	Кінцевий звіт за практику	20

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ГРУПАХ РАНЬОГО ВІКУ

Метою педагогічної практики в групах раннього віку є формування у здобувачів освіти загальних і професійних компетентностей, умінь та навичок педагогічної роботи з дітьми другого та третього років життя.

Завдання педагогічної практики:

- формувати у студентів професійні компетентності щодо планування та здійснення освітнього процесу з дитиною раннього віку в різних формах освітньої взаємодії;
- закріпити та поглибити знання студентів про вікові особливості раннього дитинства та специфіку роботи з дітьми такої вікової категорії;
- добирати відповідно до мети, змісту діяльності методи, засоби та форми педагогічного впливу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей раннього віку;
- проводити психолого-педагогічні дослідження, добирати діагностичний інструментарій, аналізувати процес адаптації дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти, проводити відповідні педагогічні заходи задля її полегшення;
- розвивати у студентів відповідальне ставлення до безпеки життєдіяльності дітей раннього віку та розуміння необхідності створення в умовах закладу дошкільної освіти здоров'язбережувального середовища.
- формувати навички встановлення партнерської взаємодії з батьками з метою спільної участі у створенні сучасного універсального дизайну в закладі дошкільної освіти; здатність до саморозвитку та самовдосконалення упродовж життя.

Індивідуальні завдання для проходження практики

Кожен студент-практикант під час проходження практики обирає для себе одне індивідуальне завдання із переліку.

1. Зробіть аналіз однієї із форм життєдіяльності дітей раннього віку (сенсорно-пізнавальної діяльності, розваг, ігор, свят, роботи з батьками, інших заходів).
2. Доберіть форми роботи ЗДО із родиною і обґрунтуйте доцільність їх застосування у практиці виховання дітей раннього віку.
3. На основі проведеного психолого-педагогічного дослідження особистості дитини раннього віку визначте рівень та особливості адаптації її до умов ЗДО та сформулюйте рекомендації для успішної адаптації вихованця.
4. Проведіть опитування батьків: «Ранній розвиток дитини: «за» чи «проти»?» (з дотриманням логіки послідовності запитань).
5. Проаналізуйте роботу вихователя та життєдіяльність дітей упродовж першої чи другої половини дня.
6. Схарактеризуйте створене розвивальне предметне середовище у ЗДО (зробіть його опис та сфотографуйте осередки розвивального середовища).

Орієнтовне календарне планування

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання у тижнях
1.	Настановча конференція щодо організації та проведення педагогічної практики. Складання індивідуального календарного плану-графіку роботи практиканта. Вибір	1 день/1 тиждень

	індивідуального завдання.	
5.	Ознайомлення з закладом дошкільної освіти, керівником, методистом та вихователями закладу. Ознайомлення з орієнтовним розподілом занять, з календарним та перспективним планами роботи групи, ознайомлення з предметно-розвивальним середовищем в групі.	1 тиждень
6.	Спостереження за організацією життєдіяльності дітей в групах, аналіз організації життєдіяльності дітей в групах раннього віку, ознайомлення зі специфікою освітнього процесу в групі з елементами практичних вправлянь (організація дітей на прогулянку, заняття, ігрова діяльність, спостереження та ін.). Спостереження за адаптацією дитини раннього віку до умов ЗДО. Спостереження за взаємодією сім'ї і дошкільного закладу у вихованні дітей раннього віку.	1-2 тиждень
7.	Консультації у вихователів та методистів, керівника ЗДО з організаційних та методичних питань.	1-2 тиждень
8.	Участь у проведенні всіх процесів життєдіяльності дітей та різних форм роботи (прийом дітей, організація самостійної діяльності, формування культурно-гігієнічних навичок, формування культури поведінки, ранкова гімнастика, гігієнічні процедури, сніданок, підготовка до занять, прибирання іграшок, переключення уваги дітей на інший вид діяльності, заняття, підготовка до прогулянки, спостереження на прогулянці; рухливі ігри, праця на ділянці, індивідуальна робота з розвитку рухів та фізичних якостей, самостійна ігрова діяльність; повернення з прогулянки, гігієнічні процедури, обід, підготовка до сну).	2-3 тиждень
9.	Підготовка і проведення пробних занять з різних розділів програми, проведення режимних процесів у закріпленій групі та їх самоаналіз. Виготовлення наочно-дидактичного матеріалу для роботи з дітьми раннього віку.	2-3 тиждень
10.	Самостійне проведення 2 залікових занять, проведення режимних процесів (I та II половину дня), проведення гри в групі дітей раннього віку.	4 тиждень
11.	Проведення психолого-педагогічних досліджень з метою вивчення психологічних вікових та індивідуальних особливостей дітей раннього віку. Спостереження за однією дитиною групи з метою написання психолого-педагогічної характеристики. Складання розширеної психолого-педагогічної характеристики вихованця групи раннього віку.	3-4 тиждень
12.	Ведення щоденника індивідуальних спостережень за освітнім процесом в групі дітей раннього віку ЗДО впродовж педагогічної практики. Виконання індивідуального завдання.	2-3-4 тиждень
13.	Написання звіту про проходження педагогічної практики в групах дітей раннього віку ЗДО.	4 тиждень
14.	Презентація та захист результатів проходження практики на звітній конференції з використанням мультимедійних засобів (відео, слайди, фото)	4 тиждень
15.	Загальна тривалість практики	180

Організація педагогічної практики в групах раннього віку.

Педагогічна практика проводиться на базі закладів дошкільної освіти, які відповідають вимогам програми практики, мають необхідну навчально-матеріальну та методичну базу та кваліфіковані педагогічні кадри.

Студенти проходять практику в закладах дошкільної освіти за місцем проживання або працевлаштування.

Програмою практики передбачена система поточного та підсумкового контролю за виконанням студентами окремих завдань та всієї програми практики.

1. У процесі педагогічної практики студенти ознайомлюються: зі статутом закладу дошкільної освіти (ЗДО); історією створення та розвитку закладу дошкільної освіти (ЗДО); інформацією про заклад дошкільної освіти (ЗДО); режимом роботи закладу дошкільної освіти (ЗДО); річним планом роботи закладу дошкільної освіти (ЗДО); територією закладу дошкільної освіти (ЗДО), предметно-розвивальним середовищем в групі; методичним та дидактичним забезпеченням освітнього процесу в закладі дошкільної освіти (ЗДО).

2. У процесі педагогічної практики студенти вивчають: зміст календарного та перспективного планів роботи групи; анатоμο-фізіологічні, психологічні й індивідуальні особливості дітей раннього віку, досвід роботи вихователів з теми, яка розробляється в курсовій роботі з фахових методик.

3. У процесі педагогічної практики студенти залучаються до виконання таких видів діяльності: спостереження за організацією життєдіяльності дітей в групах; аналіз організації життєдіяльності дітей в групах раннього віку; ознайомлення зі специфікою освітнього процесу в групі з елементами практичних вправлянь (організація дітей на прогулянку, заняття, ігрова діяльність, спостереження та ін.); виготовлення наочно-дидактичного матеріалу необхідного для роботи з дітьми раннього віку; участь в успішній адаптації дітей; спостереження та участь у проведенні процесів життєдіяльності (прийом дітей, організація самостійної діяльності, формування культурно-гігієнічних навичок, формування культури поведінки, ранкова гімнастика, гігієнічні процедури, сніданок, підготовка до занять, прибирання іграшок, переключення уваги дітей на інший вид діяльності, заняття, підготовка до прогулянки, спостереження на прогулянці, рухливі ігри, праця на ділянці, індивідуальна робота з розвитку рухів та фізичних якостей, самостійна ігрова діяльність, повернення з прогулянки, гігієнічні процедури, обід, підготовка до сну), проведення студентами-практикантами процесів життєдіяльності та різних форм роботи у парі з вихователем; проведення студентами-практикантами занять у парі з вихователем.

Загальні вимоги до оформлення звіту та допуск до захисту практики

Загальні вимоги до оформлення звіту

По завершенню педагогічної практики подаються такі звітні документи:

1. Щоденник педагогічної практики.
2. Індивідуальний план роботи студента-практиканта з помітками про виконання кожного виду роботи та оцінкою за підписом керівника практики.
3. Аналіз відвіданих занять проведених вихователем та іншими студентами-практикантами, самоаналіз проведених занять.
4. Конспекти залікових занять (сенсорно-пізнавального розвитку, розвитку мовлення, образотворчої діяльності, ознайомлення з природним довкіллям, фізичного виховання).
5. Конспект проведення режимного моменту в ЗДО з дітьми раннього віку (I і II половину дня).
6. Конспект проведення гри (рухливої, гри-драматизації, дидактичної та ін.)
7. Психолого-педагогічна характеристика дитини раннього віку.
8. Письмовий звіт (у довільній формі), де розкривається зміст виконаної роботи, висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту та ін. проходження практики.
9. Характеристика роботи студента-практиканта, складена вихователем та підписана керівником практики з загальною оцінкою практики.

Порядок допуску звіту до захисту практики

Практика вважається пройденою, якщо студент-практикант у триденний термін після завершення педагогічної практики подав методисту-керівнику практики:

1. Щоденник педагогічної практики із планом проходження практики, аналізом проведених занять, оцінками та відгуками вихователя ЗДО.
2. Два конспекти залікових занять із різних розділів програми.
3. Конспект проведення режимного моменту в ЗДО з дітьми раннього віку.
4. Конспект проведення гри.
5. Письмовий звіт (у довільній формі), де розкривається зміст виконаної роботи, висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту та ін. проходження практики.
6. Характеристику роботи студента-практиканта, складену вихователем із загальною оцінкою практики.

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів

№п/п	Вид роботи	Бали
1.	Систематичне ведення щоденника педагогічної практики.	10
2.	Звіт про виконану роботу.	10
3.	Конспекти проведення 2-х залікових занять в групі дітей раннього віку.	20
4.	Конспект проведення гри.	10
5.	Конспект проведення режимного моменту в ЗДО з дітьми раннього віку (I і II половину дня).	10
6.	Психолого-педагогічна характеристика дитини раннього віку.	10
7.	Виконання індивідуального завдання.	10
8.	Організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи студента-практиканта.	10
9.	Захист практики на підсумковій конференції.	10
Разом:		100

Після проходження педагогічної практики студенти повинні виявити рівень оволодіння такими професійними педагогічними вміннями:

- діагностувати рівні розвитку дітей раннього віку, сформованості психічних процесів, різних видів діяльності;
- враховувати результати діагностики в навчально-виховній, оздоровчо-профілактичній роботі, планувати її;
- створювати навчально-розвивальне, предметно-ігрове, мовленнєве середовище в групах раннього віку;
- організовувати ігрову діяльність дітей раннього віку як засіб їх розвитку та виховання;
- забезпечувати всебічний гармонійний розвиток дитини;
- здійснювати педагогічний процес в закладах освіти;
- здійснювати професійну діяльність за обраною спеціалізацією;
- здійснювати контроль за ефективністю освітнього процесу, коректувати його.

Формою підсумкового контролю успіхів студента з дисципліни є диференційований залік. Оцінювання досягнутих успіхів за семестр проводиться за 100-бальною шкалою (шкала оцінювання університету), після чого переводиться у національну шкалу оцінювання та шкалу ECTS відповідно до таблиці.

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ГРУПАХ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Метою педагогічної практики в групах молодшого дошкільного віку є закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін та удосконалення у здобувачів фахових компетентностей,

формування професійних умінь з розвитку, навчання і виховання дітей молодшого дошкільного віку та розвиток творчого потенціалу в педагогічній діяльності.

Основними **завданнями** педагогічної практики в групах молодшого дошкільного віку майбутніх вихователів в ЗДО є:

- набуття студентами професійних якостей майбутнього фахівця, виховання поваги до обраної професії;
- залучення студентів до безпосередньої практичної діяльності, формування в них професійних умінь і навичок, необхідних для подальшої успішної трудової діяльності;
- закріплення зв'язку теоретичних знань, здобутих студентами під час навчання, з практикою;
- вироблення в студентів творчого дослідницького підходу до майбутньої професійної діяльності, набуття ними навичок аналізу результатів своєї праці та самоосвіти.

Індивідуальні завдання для проходження практики

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти в процесі проходження педагогічної практики охоплює такі види завдань:

1. Підготувати конспект виховного заходу (згідно з календарно-тематичним планом групи).
2. Підготувати гру-квест на формування у дітей морально-етичних якостей (враховувати вікові особливості вихованців)
3. Підготувати дидактичний або роздатковий матеріал для проведення індивідуальної роботи з дітьми молодшого дошкільного віку (вправи, ігри з розвитку пізнавальних психічних процесів та мовлення).

Орієнтовне календарне планування

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
1	1. Настановча конференція зі здобувачами проводиться на факультеті. Під час конференції здобувачі ознайомлюються з метою, завданнями, змістом програми педагогічної практики, місцем проведення, тривалістю практики, відповідальним керівником практики, обов'язками та правами студента-практиканта. Вони також консультуються з керівниками практики та методистами від кафедри щодо інструктажу з техніки безпеки та трудової дисципліни в закладі дошкільної освіти, порядку оформлення звіту, переліком звітної документації та особливостями захисту матеріалів практики. 2. Після настановчої конференції здобувачі ознайомлюються із закладом дошкільної освіти. 3. Студент-практикант розробляє індивідуальний план роботи на період практики.	1 день
2	1. У перші дні практики студент-практикант ознайомлюється із принципами організації предметно розвивального середовища в групі, вивчає особливості освітнього процесу та проводить спостереження за методиками проведення режимних процесів в I та II половині дня.	2-5 день
3	1. Студент-практикант залучається до процесу підготовки занять (допомагає готувати та розмішувати дидактичний матеріал, створювати в групі умови для проведення заняття тощо), обговорює відвідане заняття з вихователем-наставником, фіксуючи у щоденнику розгорнуту якісну оцінку заняття, а також	1-2 тиждень

	<p>власні творчі ідеї щодо навчання дітей молодшого дошкільного віку, що виникли у процесі перегляду заняття та його обговорення.</p> <p>2. Спостерігає за організацією самостійної діяльності дітей молодшого дошкільного віку з метою виявлення особливостей розвитку та поведінки в I та II половині дня.</p> <p>3. На кінець другого тижня студенти завершують розробляти конспекти заняття з розвитку мовлення та культури мовленнєвого спілкування, ознайомлення з природним довкіллям та художньо-продуктивної діяльності.</p>	
4	<p>1. Самостійна робота на посаді вихователя в групі молодшого дошкільного віку під керівництвом вихователя групи (студенти-практиканти планують та проводять режимні процеси, ігри-заняття, інші форми навчально-виховної роботи, організують самостійну діяльність дітей, доповнюють та вдосконалюють предметно-ігрове середовище в групі, виготовляють дидактичні та роздаткові матеріали для роботи з дітьми тощо).</p> <p>2. Продовжують психолого-педагогічне спостереження за дитиною.</p>	2-3 тиждень
5	Студнти-практиканти проводять 1 показове залікове заняття, на якому присутній керівник практики від кафедри, завідувач або методист закладу дошкільної освіти, вихователь-наставник, а також студенти-практиканти, які проходять практику в цьому закладі.	3-4 тиждень
6	<p>1. Студент-практикант оформляє звітну документацію та готується до участі в підсумковій конференції за результатами практики.</p> <p>2. Кожен студент-практикант готує письмовий звіт про роботу під час практики і мультимедійну презентацію про хід практики.</p>	Кінець 4 тижня
Загальна тривалість практики		4 тижні

Загальні вимоги до оформлення звіту та допуск до захисту практики

Здобувач в термін, зазначений керівником практики від кафедри, повинен здати такі документи:

1. Звіт про проходження практики - який здобувач складає на підставі інформації та результатів практичної роботи отриманих протягом практики (у довільній формі)
2. Щоденник практики, який здобувач-практикант заповнював в період практики;
3. Психолого-педагогічна характеристику на дитину молодшого дошкільного віку.
4. Конспект 1-го залікового заняття (з розвитку мовлення та культури мовленнєвого спілкування, ознайомлення з природним довкіллям та художньо-продуктивної діяльності).
5. Конспекти двох проведених здобувачем освіти пробних занять (з розвитку мовлення та культури мовленнєвого спілкування, ознайомлення з природним довкіллям та художньо-продуктивної діяльності) та цільової прогулянки.
6. Конспект (сценарій) виховного заходу (згідно з календарно-тематичним планом групи).
7. Конспект гри-квесту на формування у дітей морально-етичних якостей.
8. Виготовлений дидактичний або роздатковий матеріал для проведення індивідуальної роботи з дітьми молодшого дошкільного віку (вправи, ігри з розвитку пізнавальних психічних процесів та мовлення).
9. Мультимедійна презентація про проходження практики.

Вимоги до оформлення звіту:

Особливе місце серед підсумкової документації навчальної практики займає звіт про проходження практики.

Обов'язковими складовими частинами звіту про проходження навчальної практики є:

1) титульний лист (із вказівкою факультету, даних про студента практиканта, керівника практики від кафедри та керівника від бази практики, інших відомостей), підшивається до звіту як його перший аркуш;

2) зміст звіту, в якому вказуються розділи звіту і відповідні сторінки; вступ із короткою характеристикою бази практики, індивідуального завдання на практику, (підшивається як другий аркуш звіту);

3) основна частина звіту за розділами відповідно до змісту звіту, в якій зазначається: який має містити наступні відомості:

- строки проходження практики;
- назва ЗДО де студент проходив практику; їх коротка характеристика та специфіка діяльності;
- які умови були створені керівництвом ЗДО для проходження студентом практики;
- зміст робіт, які були виконані студентом за період проходження практики, послідовність та особливості їх виконання;
- види та характеристика завдань і доручень, які були виконані студентом, та їх результати;
- труднощі (теоретичного та практичного характеру), які виникали у студента за час проходження практики;
- пропозиції щодо поліпшення умов проходження практики в ЗДО
- пропозиції щодо вдосконалення навчального процесу, якості викладання навчальних дисциплін, підвищення ефективності навчальної практики.

Звіт про проходження практики, як правило, повинен бути надрукованим, а всі матеріали, докладені до нього – підшиті й пронумеровані.

Не підшивається, а додається до звіту заповнений щоденник практики. Обсяг звіту про проходження практики, без обліку додатків, повинен складати не менше 10 сторінок тексту з одинарним інтервалом кегля 14. Обсяг звіту про практику разом з додатками складає не менше ніж 25 аркушів.

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів

№	Вид роботи	Бали
1.	Письмовий звіт практики	15
2.	Щоденник практики	5
3.	Психолого-педагогічна характеристика на дитину молодшого дошкільного віку.	10
4.	Конспект-розробки залікового заняття.	15
5.	Самостійно виготовлений наочний дидактичний або роздатковий матеріал	10
6.	Конспект двох проведених здобувачем освіти пробних занять з різних розділів програми та цільової прогулянки.	15
7.	Конспект (сценарій) виховного заходу згідно календарного плану	15
8.	Конспект гри-квесту	10
9.	Мультимедійна презентація про проходження практики, доповідь і захист практики	5
Разом:		100

ДІАГНОСТИЧНО-ДОСЛІДНИЦЬКА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Метою «Діагностично-дослідницької педагогічної практики» є поглиблення у здобувачів освіти знань проведення психолого-педагогічного дослідження освітнього процесу в умовах закладу дошкільної освіти, а також формування у них практичних умінь і

навичок враховувати результати дослідницької роботи для удосконалення навчально-виховної роботи з дітьми дошкільного віку.

Перелік *практичних умінь і навичок*:

- враховувати особливості особистості та колективу при постановці завдань діагностики.
- визначати завдання дослідження і складати план його підготовки і проведення;
- застосовувати прийоми співпраці з батьками, дітьми, психологом у процесі діагностики;
- застосовувати прийоми самоорганізації;
- регулювати, координувати процес дослідження, визначати терміни, етапи.
- спостерігати педагогічні процеси, класифікувати і узагальнювати результат первинних спостережень; фіксувати та опрацьовувати інформацію на основі різних джерел;
- вивчати документацію, результати діяльності дітей;
- створювати виховні діагностичні ситуації та використовувати ті, що виникають невимушено;
- обирати і адаптувати діагностичні методи і методики, адекватні поставленим завданням;
- викладати отриману інформацію точно, повно, логічно, об'єктивно, послідовно;
- виділяти критерії та показники об'єкта, що вивчається;
- розробляти практичні рекомендації для педагогів, батьків, дітей на основі отриманої інформації.

Індивідуальні завдання для проходження практики

Кожен студент-практикант під час проходження практики обирає для дослідження три індивідуальні завдання із переліку. Увага! З кожної групи завдань обрати одне:

Перша група – дослідження особистості дошкільників

1. Дослідити психічний процес відчуття (підбір методик).
2. Дослідити психічний процес сприймання (підбір методик).
3. Дослідити психічний процес пам'ять (підбір методик).
4. Дослідити психічний процес увага (підбір методик).
5. Дослідити психічний процес мислення (підбір методик).
6. Дослідити психічний процес емоційної сфери дитини (підбір методик).
7. Дослідити особливості темпераменту дитини (підбір методик).
8. Дослідити індивідуально-психічні особливості (характер) дитини (підбір методик).
9. Дослідити індивідуально-психічні особливості (настрій) дитини (підбір методик).
10. Дослідити індивідуально-психічні особливості (здібності дошкільника) (підбір методик).

Друга група – розробка методичних матеріалів (рекомендації, навчальні завдання тощо) для учасників освітнього процесу

11. Розробити рекомендації вихователям щодо розвитку уваги у дітей дошкільного віку.
12. Розробити рекомендації вихователям щодо розвитку пам'яті у дітей дошкільного віку.
13. Розробити рекомендації вихователям щодо розвитку мислення у дітей дошкільного віку.
14. Розробити рекомендації вихователям щодо розвитку уваги у дітей дошкільного віку.
15. Розробити рекомендації для батьків та вихователів щодо побудови ефективного спілкування з дітьми раннього віку.
16. Розробити рекомендації для батьків та вихователів щодо побудови ефективного спілкування з дітьми молодшого дошкільного віку.
17. Розробити рекомендації для батьків та вихователів щодо побудови ефективного спілкування з дітьми середнього дошкільного віку.
18. Розробити рекомендації для батьків та вихователів щодо побудови ефективного спілкування з дітьми старшого дошкільного віку.
19. Розробити рекомендації батькам для забезпечення емоційного благополуччя дитини.
20. Підібрати методику для дослідження психологічної готовності дитини до школи і провести дослідження.
21. Підібрати 3 ігри на розвиток пізнавальних процесів у дітей раннього віку і провести дослідження.
22. Підібрати 3 ігри на розвиток пізнавальних процесів у дітей молодшого дошкільного віку і провести дослідження.

23. Підібрати 3 ігри на розвиток пізнавальних процесів у дітей середнього дошкільного віку і провести дослідження.
24. Підібрати 3 ігри на розвиток пізнавальних процесів у дітей старшого дошкільного віку і провести дослідження.
25. Підібрати 3 завдання на розвиток пізнавальних процесів у дітей раннього віку і провести дослідження.
26. Підібрати 3 завдання на розвиток пізнавальних процесів у дітей молодшого дошкільного віку і провести дослідження.
27. Підібрати 3 завдання на розвиток пізнавальних процесів у дітей середнього дошкільного віку і провести дослідження.
28. Підібрати 3 завдання на розвиток пізнавальних процесів у дітей старшого дошкільного віку і провести дослідження.
29. Скласти алгоритм роботи дій вихователя для організації дитячих ігор.
30. Розробити рекомендації батькам щодо розвитку мислення у дітей дошкільного віку.
31. Розробити рекомендації батькам/вихователям щодо використання цифрових інструментів під час освітнього процесу.
32. Розробити алгоритм роботи дій вихователя (фіксація, систематизація тощо) щодо використання запитань, загадок та інших результатів творчої діяльності дошкільників (сторітеллінг, малюнки тощо).

Третя група – дослідження міжособистісних взаємодій учасників освітнього процесу

33. Дослідити стиль спілкування дошкільника з батьками (підбір методик).
34. Дослідити гендерні особливості спілкування дітей у групі (підбір методик).
35. Дослідити стиль керівництва закладу дошкільної освіти (підбір методик).
36. Дослідити стиль діяльності вихователя ЗДО як керівника/наставника/ментора педпрактики (зміст анкети наведено у додатку методичних вказівок, під час практики використовується онлайн самоопитування, результати вносити до звіту практики, а подальше опрацювання з використанням математичних методів педагогічного дослідження провести під час занять «Основи педагогічних досліджень»).

Орієнтовне календарне планування

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
Підготовчий етап		
1	Настановча конференція керівника практики від університету	1 день / 1 тиждень
2	Складання індивідуального календарного плану-графіку роботи практиканта.	1-2 день / 1 тиждень
Ознайомлювальний етап		
3	Ознайомлення із ЗДО, керівником, методистом, психологом та вихователями закладу.	1 тиждень
4	Спостереження обов'язкове за інтерактивним стилем вихователя (взаємодія з дошкільниками; результати внести в онлайн анкету); Спостереження (на вибір з метою наступного виконання індивідуальних завдань) за: - роботою керівника ЗДО; - роботою методиста ЗДО; - роботою психолога у ЗДО; - роботою вихователя у першій та другій половині дня; - взаємодією ЗДО і сім'ї у вихованні дітей дошкільного віку; - одним із вихованців - взаємодією вихователя як керівника/наставника/ментора	1-2 тиждень

	практики від ЗДО зі студентом.	
5	Підбір методик дослідження з метою виконання індивідуальних завдань	1 тиждень
Основний етап		
6	Підбір методик, проведення досліджень, обробка результатів досліджень	2-3 тиждень
7	Скласти характеристику навчальної та ігрової діяльності дошкільника (по віковій категорії).	2-3 тиждень
8	Скласти характеристики обраних спостережень в межах виконання індивідуальних завдань. Увага! <u>Обов'язкове</u> спостереження «Дослідження інтерактивного стилю роботи вихователів ЗДО на основі спостережень йог взаємодії із дошкільниками» (зміст анкети наведено у додатку, під час практики використовується опитування, результати вносити до звіту практики, а подальше опрацювання з використанням математичних методів педагогічного дослідження провести під час занять «Основи педагогічних досліджень»).	2-3 тиждень
9	Підготовка та проведення заняття дослідницького спрямування за одним із змістових напрямів	2-3 тиждень
Підсумковий етап		
10	Оформлення звіту про проходження практики.	4 тиждень
11	Оформлення щоденника практиканта.	4 тиждень
12	Оформлення результатів та аналіз досліджень індивідуальних завдань.	4 тиждень
13	Захист практики студентом на підсумковій конференції.	
Загальна тривалість практики:		4 тижні

Організація діагностично-дослідницької практики.

1. Кожен студент проходить практику у ЗДО в окремій групі.
2. Студент працює під керівництвом вихователів групи, керівника практики від закладу вищої освіти та виконує їх вказівки.
3. Студент ознайомлюється з планом і системою роботи вихователя групи.
4. Студент складає індивідуальний план проведення педагогічної практики і виконує його.
5. Студент спостерігає, аналізує та складає характеристику спостережень.
6. Студент складає характеристику навчальної та ігрової діяльності дошкільника відповідно до вікової групи в якій проходить практику.
7. Студент підбирає матеріал та проводить дослідницьке заняття за одним із обраних змістових напрямів відповідно до календарного планування педагогічної діяльності вихователя.
8. Студент веде щоденник педагогічної практики, дає його на перевірку вихователю і підпис керівнику ЗДО, керівнику практики від закладу вищої освіти.

Загальні вимоги до оформлення звіту та допуск до захисту практики

Загальні вимоги до оформлення звітної документації

Після завершення діагностично-дослідницької педагогічної практики протягом 3 днів студент повинен здати на кафедру такі документи:

1. Щоденник практики встановленого зразка;
2. Письмовий звіт про проведenu роботу;
3. Характеристику спостережень за Обов'язкове– інтерактивним стилем вихователя (взаємодія з дошкільниками);

На вибір (можна додати в індивідуальні завдання):

- роботою керівника закладу дошкільної освіти;
- роботою методиста закладу дошкільної освіти;
- роботою психолога у закладі дошкільної освіти;
- роботою вихователя у першій та другій половині дня;
- взаємодією ЗДО і сім'ї у вихованні дітей дошкільного віку;
- одним із вихованців
- взаємодією вихователя як керівника/наставника/ментора практики від ЗДО зі студентом(відповіді на питання онлайн анкети; текстова версія у додатку методичних вказівок).

4. Характеристику навчальної та ігрової діяльності дошкільника відповідно до вікової групи, в якій проходить практику (у довільній формі).

5. Конспект проведеного заняття дослідницького спрямування за одним із змістових напрямів (спостереження за природою на екологічній стежині/куточку природи, або проведення елементарних дослідів (<https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/maysternya-pedagoga/doslidi-ta-eksperimenti>), наприклад, властивості води, повітря, піску, або дослідницьке порівняння за картинками об'єктів (за розмірами більший – менший, за формою, за кольором тощо). Дане заняття узгоджується і проводиться спільно із вихователем і за його календарним планом педагогічної діяльності (структуру конспекту заняття подано у додатку до методичних вказівок).

6. Підібрані методики психолого-педагогічного дослідження для виконання трьох індивідуальних завдань (у довільній формі).

7. Результати та аналіз досліджень (у довільній формі).

8. Додатки (фото проведеної роботи на практиці, роздаткові матеріали тощо) (у довільній формі).

Порядок допуску звітних документів до захисту практики

Керівник практики від кафедри перевіряє щоденник, звіт студента та інші документи протягом усього періоду проходження практики студентами. У випадку виявлення незначних недоліків, допомагає виправляти їх. Студент не допускається до захисту практики у випадку, якщо він не виконав вимоги дослідницької педагогічної практики та/або не здав на кафедру протягом 3 днів після завершення педагогічної практики такі документи:

1. Щоденник практики встановленого зразку;
2. Письмовий звіт про проведenu роботу, що включає:
 - загальна характеристика ЗДО;
 - дослідження інтерактивного стилю вихователів ЗДО на основі спостережень;
 - характеристика навчальної та ігрової діяльності дошкільника відповідно до вікової групи, в якій проходить практику;
 - конспект проведеного дослідницького заняття за одним із обраних змістових напрямів відповідно до календарного планування педагогічної діяльності вихователя;
 - виконання трьох індивідуальних завдань (методика, проведення, результати та аналіз досліджень)

Увага! Додатки додаються до звіту (фото проведеної роботи на практиці, роздаткові матеріали тощо) (у довільній формі).

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів:

№п/п	Вид роботи	Бали
1	Щоденник практики	5
2	Звіт про виконану роботу	20
3	Дослідження інтерактивного стилю проведення занять вихователями ЗДО (на основі спостережень)	10
4	Характеристика навчальної та ігрової діяльності дошкільника відповідно до вікової групи, в якій проходить практику.	10
5	Конспект проведеного заняття дослідницького спрямування за	10

	одним із змістових напрямів.	
6	Виконання трьох індивідуальних завдань (методика, проведення, результати та аналіз досліджень).	30
7	Захист практики на підсумковій конференції.	15
Усього:		100

Особливості використання засобів діагностики та контролю за умов дистанційного навчання

В умовах використання формату online-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням корпоративної мережі Google Meet названі засоби, методи і форми визначаються за домовленістю зі студентським колективом і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відео-конференцій. Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять.

Планування диференційованого заліку здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ГРУПАХ СЕРЕДЬНОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Метою педагогічної практики в групах середнього дошкільного віку є залучення здобувачів вищої освіти до практичної педагогічної діяльності, формування у них професійних вмінь і навичок, закріплення зв'язків між теоретичними знаннями, одержаними під час вивчення психолого-педагогічних дисциплін, набуття здобувачами вищої освіти досвіду навчання і виховання дітей середнього дошкільного віку у закладі дошкільної освіти.

Під час педагогічної практики в групах середнього дошкільного віку вирішуються такі завдання:

1. Закріпити та поглибити знання студентів про вікові особливості та можливості дітей середнього дошкільного віку і особливості роботи з ними. Удосконалити практичні уміння і навички студентів у застосуванні психолого-педагогічних знань із дитячої психології, дошкільної педагогіки та методик навчання під час роботи з дітьми середнього дошкільного віку.

2. Формувати у майбутніх вихователів вміння спостерігати, аналізувати своєрідність освітнього процесу в групах дітей середнього дошкільного віку, оцінювати його ефективність, уміння студентів підбирати методи, засоби й прийоми для ефективної організації освітнього процесу та фізкультурно-оздоровчих заходів.

3. Формувати у здобувачів дошкільної освіти вміння спілкуватися з дітьми означеного віку, організовувати та проводити основні форми роботи та окремі режимні процеси, спостереження, ігри, навички творчого використання теоретичних і практичних знань у проведенні різноманітних форм освітньої роботи й організації діяльності дітей.

4. Розвивати у студентів здатність помічати зміни в розвитку дитини під впливом педагогічних дій, користуватися різними методиками для виявлення особливостей фізичного, розумового, морального, естетичного розвитку дітей, використовувати метод педагогічного спостереження за поведінкою дітей середнього дошкільного віку, результати дослідження узагальнювати у формі психолого-педагогічної характеристики.

5. Виховувати у студентів відповідальне ставлення до створення умов безпеки життєдіяльності дітей, турботливого й уважного ставлення до їхнього розвитку та здоров'я.

6. Формувати у майбутніх фахівців дошкільної освіти вміння надавати педагогічну допомогу батькам, діти яких не відвідують заклади освіти.

7. Розвивати професійні якості майбутніх вихователів, заохочення інтересу й любові до педагогічної діяльності та роботи з дітьми.

Індивідуальні завдання для проходження практики

1. Розробіть 5 ігор для дітей середнього дошкільного віку з розвитку пізнавальних психічних процесів та мовлення (ігри оформити за структурою: назва гри, мета, обладнання (за потреби), правила та хід гри).

2. Розробіть рекомендації батькам щодо створення сприятливого середовища для стимулювання та розвитку пізнавальної активності дітей.

3. Проаналізуйте зміст і структуру розвивального середовища груп середнього дошкільного віку: обладнання, добір іграшок і дидактичного матеріалу (демонстраційного та роздаткового), його відповідності педагогічним, психічним та гігієнічним вимогам.

4. Проаналізуйте роботу вихователя та життєдіяльність дітей упродовж першої чи другої половини дня, враховуючи вікові особливості дітей.

5. Підготуйте творчі завдання для розвитку креативності дошкільників: малювання та ліплення.

6. Підготуйте план-конспект розваги для дітей середнього дошкільного віку, проведіть її та зробіть самоаналіз проведеної розваги.

Студент може запропонувати свою тему індивідуального завдання, узгодивши її з керівником практики від університету.

Орієнтовне календарне планування

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
Підготовчий етап		
1	Настановча конференція керівника практики від університету	1 день / 1 тиждень
2	Студент-практикант розробляє індивідуальний план роботи на період практики.	1-2 день / 1 тиждень
Ознайомлювальний етап		
3	1. Здобувач ознайомлюється із закладом дошкільної освіти, зокрема з правилами внутрішнього розпорядку та традиціями закладу. 2. Вивчає особливості організації режимних процесів у групі середнього дошкільного віку, документацію, яку веде вихователь, та ознайомлюється з календарно-тематичним планом. 3. Проводить спостереження за дітьми своєї вікової групи у різних видах діяльності та визначає дитину, за якою проводитиме психолого-педагогічне спостереження.	1 тиждень
4	Виконання індивідуального завдання.	1 тиждень
Основний етап		
5	1. Спостереження за роботою вихователя і методикою проведення режимних процесів в першій та другій половині дня. 2. Студент-практикант залучається до підготовки занять: допомагає готувати та розмішувати дидактичний матеріал, створює умови для проведення заняття в групі. Обговорює відвідане заняття з вихователем-наставником, фіксуючи у щоденнику розгорнуту якісну оцінку заняття та власні творчі ідеї щодо навчання дітей середнього дошкільного віку, що виникли під час перегляду заняття та його обговорення. 3. До кінця другого тижня студенти завершують розробку конспектів занять з розвитку мовлення, народознавства, ознайомлення з природним довкіллям та образотворчого мистецтва	2 тиждень

6	1. Самостійне проведення під керівництвом вихователя групи режимних процесів в першій та другій половині дня (студенти-практиканти планують та проводять режимні процеси, ігри-заняття, інші форми навчально-виховної роботи, організують самостійну діяльність дітей, доповнюють та вдосконалюють предметно-ігрове середовище в групі, виготовляють роздатковий матеріал для роботи з дітьми тощо). 2. Проведення сюжетно-рольової гри патріотичного спрямування. 3. Продовжують психолого-педагогічне спостереження за дитиною.	3-5 тиждень
7	Виконання індивідуального завдання.	2-5 тиждень
Підсумковий етап		
8	Студент-практикант проводить показове залікове заняття.	6 тиждень
9	Оформлення звіту про проходження практики та його складових, передбачених програмою практики.	6 тиждень
10	Оформлення щоденника практики.	6 тиждень
11	Оформлення результатів індивідуального завдання.	6 тиждень
12	Захист практики студентом на підсумковій конференції.	
Загальна тривалість практики		6 тижнів

Загальні вимоги до оформлення звіту та допуск до захисту практики

Після завершення педагогічної практики студент повинен здати такі документи в термін, визначений керівником практики від кафедри:

1. Щоденник практики.
2. Звіт про проходження практики.
3. Психолого-педагогічна характеристика дитини середнього дошкільного віку.
4. Конспекти фрагментів занять, проведених студентом (не менше 3-х).
5. Конспект залікового заняття (з розвитку мовлення, ознайомлення з природним довкіллям, валеологічної освіти) з відповідною наочністю до них.
6. Опис сюжетно-рольової гри патріотичного спрямування.
7. План та опис тематичного тижня для ознайомлення дітей з різними культурами світу.
8. Виконання індивідуального завдання..
9. Характеристика на студента-практиканта з оцінкою (відмінно, добре, задовільно), завірена керівником закладу та печаткою закладу.

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів

№	Вид роботи	Бали
1.	Щоденник практики.	10
2.	Звіт про проходження практики.	10
3.	Психолого-педагогічна характеристика дитини середнього дошкільного віку.	10
4.	Конспекти фрагментів занять, проведених студентом (не менше 3-х)	15
5.	Конспект залікового заняття (з розвитку мовлення, ознайомлення з природним довкіллям, валеологічної освіти) з відповідною наочністю до них.	20
6.	Опис сюжетно-рольової гри патріотичного спрямування.	5
7.	План та опис тематичного тижня для ознайомлення дітей з різними	10

	культурами світу.	
8.	Виконання індивідуального завдання.	10
9.	Захист практики на підсумковій конференції.	10
Разом:		100

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ГРУПАХ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Педагогічна практика в групах старшого дошкільного віку є складовою частиною професійної підготовки і важливим етапом практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до професійної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

Метою педагогічної практики в групах старшого дошкільного віку є: формування фахової компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; реалізація набутих теоретичних знань, практичних умінь та навичок у процесі організації освітнього процесу у групах старшого дошкільного віку; формування умінь і навичок планування та проведення режимних моментів, різних видів діяльності з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей старшого дошкільного віку; підготовка до здійснення взаємодії в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи.

Індивідуальні завдання для проходження практики

1. Представити психолого-педагогічну характеристику дитини старшого дошкільного віку.
2. Скласти власні завдання для самостійної діяльності дитини старшого дошкільного віку.
3. Схарактеризувати прийоми формування культурно-гігієнічних навичок у дітей старшого дошкільного віку, які використовує вихователь.
4. Скласти власну систему ігрових завдань для формування культурно-гігієнічних навичок у дітей старшого дошкільного віку.

Орієнтовне календарне планування

№	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
1	Ознайомлення із базою практики (місце знаходження, тип і вид закладу, режим роботи, працівники, територія ЗДО, групи, кабінети); розвивальним предметним середовищем; особливостями організації освітнього процесу в групах старшого дошкільного віку; вихователем та дітьми закріпленої групи; документацією вихователя старшої групи.	1-2 дні
2	Вивчення програмно-методичного забезпечення діяльності вихователя старшої групи	упродовж терміну практики
3	Спостереження та аналіз педагогічної діяльності вихователя групи старшого дошкільного віку у першу та другу половину дня	перший тиждень
4	Самостійне виконання практикантом обов'язків вихователя старшої групи	упродовж терміну практики
5	Вивчення навчально-методичного забезпечення виховного процесу у групі старшого дошкільного віку.	третій тиждень
6	Вивчення та створення моделі предметно-розвивального середовища старшої групи	четвертий тиждень
7	Вивчення та аналіз плану роботи вихователя з батьками старшої групи; Просвітницька робота з батьками.	п'ятий тиждень практики

8	Оформлення документації педагогічної практики. Підготовка до виступу на підсумковій конференції.	останній тиждень практики
Загальна тривалість практики:		6 тижнів

Загальні вимоги до оформлення звіту та допуск до захисту практики

Звіт про проходження практики містить у собі аналіз практики, відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів її програми та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, зауваження та побажання щодо підсумків практики, список використаних літературних джерел. До звіту додаються відповідні пояснення, таблиці, схеми тощо, а також матеріали, зібрані у процесі проходження практики. Звіт про проходження практики складається в письмовій формі за результатами її проходження. Загальний обсяг звіту становить не менше 10 стандартних сторінок формату А4. За своєю структурою звіт про практику складається з титульного аркушу, змісту, вступу, основної частини (з двох розділів), висновків, списку використаних джерел та додатків (за потребою).

Допуск до захисту практики

Студент не допускається до захисту практики у випадку, якщо він не виконав вимоги педагогічної практики у групах старшого дошкільного віку та/або не здав на кафедрі протягом 3 днів після завершення педагогічної практики відповідні документи.

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів:

№	Види роботи	Кількість балів (максимальна)
1.	Аналіз діяльності вихователя під час спостережень (3 заняття у першу половину дня; 3 режимні моменти у другу половину дня)	10
2.	Підготовка і самостійне проведення 3 занять (за різними освітніми напрямками) і 1 розваги	40
3	Створення моделі предметно-розвивального середовища старшої групи	10
4.	Розробка конспекту проведення однієї з форм роботи з батьками	10
5.	Участь у методичних формах роботи	5
6.	Участь у підготовці та проведенні свят та розваг у ЗДО	5
7.	Виконання індивідуальних завдань	10
8.	Звіт. Оформлення документації	5
9.	Захист практики	5
Разом		100

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА ПРАКТИКА

Метою організаційно-методичної практики в ЗДО є ознайомлення здобувачів вищої освіти з системою методичної роботи закладу дошкільної освіти; формування у майбутніх вихователів загальних і спеціальних компетентностей, необхідних для здійснення освітньої, організаційної, методичної, моніторингової діяльності; підвищення інтересу до організаційно-методичної роботи.

Завдання організаційно-методичної практики:

- систематизувати знання студентів про сучасні аспекти організації освітньо-виховного процесу в закладах дошкільної освіти;

- закріпити і поглибити знання з освітніх компонентів, зокрема: «Організація і управління у дошкільній освіті», «Сучасні заклади дошкільної освіти в Україні і за рубежом», «Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку», «Методика ознайомлення з довкіллям дітей раннього та дошкільного віку», «Методика фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку» та ін.;

- сформувати вміння планувати й організовувати методичну роботу, проводити методичні заходи;
- розвинути навички спостереження, аналізу організаційно-методичних аспектів освітньо-виховного процесу, здійснення освітнього моніторингу рівня знань, умінь і навичок дітей різних вікових груп, а також розробки рекомендацій для вдосконалення освітньої діяльності;
- розвинути здатність встановлювати професійні взаємини з вихователями, адміністрацією закладу та сім'ями вихованців, організовувати роботу методичного кабінету, опанувати інноваційні технології та передовий педагогічний досвід, формувати сприятливий соціально-психологічний клімат у колективі;
- забезпечити умови для осмислення власного досвіду в вихователя-методиста, розвивати впевненість у своїх діях;
- підвищити інтерес до педагогічної професії та організаційно-методичної роботи, виховувати прагнення до самовдосконалення та бажання активно й творчо впроваджувати найкращі досягнення галузі дошкільної освіти в практичну діяльність;
- розвинути навички самостійної роботи через виконання індивідуальних завдань.

Індивідуальні завдання для проходження практики

1. Підготувати базу даних нормативно-правових документів, сучасних посібників та публікацій періодичних видань, методичних розробок за змістом практики.
2. Розробити електронну візитну картку ЗДО, яка міститиме такі складові:
 - види послуг, які надає заклад, прайс-лист (за потреби);
 - інформація про заклад (історія, портфоліо працівників, матеріально-технічна база тощо), спрямована на ознайомлення потенційних клієнтів із послугами та результатами діяльності закладу;
 - пріоритетні напрями та зміст діяльності ЗДО;
 - основні досягнення та стратегія розвитку на найближчі роки.
3. Підготувати циклограму вихователя-методиста, виокремлюючи такі складові: діяльність, яка виконується постійно, щотижня, щомісяця, два рази на рік, один раз на рік.
Врахувати:
 - актуальні потреби і проблеми конкретного ЗДО;
 - пріоритетні напрями роботи вихователя-методиста відповідно до чинних нормативних документів;
 - потреби власного професійного розвитку.

Орієнтовне календарне планування

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
Підготовчий етап		
1	Настановча конференція керівника практики від університету	1 день / 1 тиждень
2	Складання індивідуального календарного плану-графіку роботи практиканта.	1-2 день / 1 тиждень
3	Виконання першого індивідуального завдання	1 тиждень
Ознайомлювальний етап		
4	1. Вивчення нормативно-правового забезпечення функціонування ЗДО, а також сучасних вимог до організації освітнього процесу. 2. Аналіз документів: планів роботи, графіків, програм освітньо-виховної діяльності тощо. 3. Ознайомлення зі структурою управління ЗДО, його функціональними підрозділами та посадовими обов'язками	1-2 тиждень

	працівників. 4. Ознайомлення з роботою методичного кабінету, нормативними документами, які регламентують його діяльність. 5. Аналіз особливостей організації харчування, медичного обслуговування, оздоровлення дітей в ЗДО; порядку планування та координації фінансово-господарської діяльності закладу дошкільної освіти, зокрема, кошторису доходів та видатків.	
5	Виконання другого індивідуального завдання	2 тиждень
Основний етап		
6	1. Вивчення змісту діяльності директора і вихователя-методиста ЗДО. 2. Дослідження особливостей організації роботи вихователів та помічників вихователів, керівників гуртків, психолога (бесіди, вивчення планів, відвідування занять (онлайн-перегляд), гуртків, виховних заходів). 3. Вивчення матеріалів, обладнання та змісту роботи методичного кабінету ЗДО; розробка пропозицій щодо поповнення бази методичного кабінету. 4. Вивчення основних напрямів методичної роботи в ЗДО.	2-3 тиждень
7	1. Участь у різних формах методичної роботи: семінарах, практикумах, тренінгах, консультаціях, педагогічних радах та методичних об'єднаннях. 2. Участь у заходах з підвищення кваліфікації вихователів закладу дошкільної освіти (організація проведення відкритих занять з наступним обговоренням, консультації, бесіди, семінари-практикуми, виступи на педрадах). 3. Вивчення і узагальнення передового педагогічного досвіду, інноваційних технологій, які впроваджуються у ЗДО. 4. Участь у проведенні заходів згідно з планом діяльності методичного кабінету ЗДО.	4-5 тиждень
8	Виконання третього індивідуального завдання	5 тиждень
Підсумковий етап		
9	Оформлення звіту про проходження практики та його складових, передбачених програмою практики.	6 тиждень
10	Оформлення щоденника практики.	6 тиждень
11	Оформлення результатів індивідуального завдання.	6 тиждень
12	Захист практики студентом на підсумковій конференції.	
Загальна тривалість практики		6 тижнів

Організація організаційно-методичної практики.

1. Кожен студент працює під керівництвом вихователя-методиста, керівника практики від закладу вищої освіти та виконує їх вказівки.

3. Студент ознайомлюється з планом і системою роботи вихователя-методиста, керівника ЗДО тощо.

4. Студент складає індивідуальний план проведення організаційно-методичної практики і виконує його.

5. Студент веде щоденник практики, дає його на перевірку вихователю і підпис керівнику ЗДО, керівнику практики від закладу вищої освіти.

Загальні вимоги до оформлення звіту та допуск до захисту практики

Загальні вимоги до оформлення звітної документації

Після завершення організаційно-методичної практики впродовж 3 днів студент повинен здати на кафедру такі документи:

1. Щоденник практики встановленого зразка.
2. Письмовий звіт про виконану роботу, який містить загальний опис роботи під час практики, а також:
 - Календарний план роботи директора та (окремо) вихователя-методиста ЗДО на період проходження практики (складається на основі річного плану). План роботи педагогічної ради на рік.
 - Розгорнутий план-конспект проведеного методичного заходу, спрямованого на підвищення кваліфікації вихователів (наприклад, семінар-практикум, індивідуальна консультація, тренінг з певного проблемного питання). До нього додається самоаналіз студента та коротка рецензія вихователя-методиста, де оцінюється рівень проведення заходу.
 - Конспект проведеного заходу з сім'ями вихованців. До нього додається фото-додаток та самоаналіз студента щодо проведеного заходу.
 - Аналіз досвіду роботи досвідченого вихователя ЗДО.
 - Звіт про гурткову роботу з закладі. До нього додаються ксерокопії документів щодо цієї діяльності в ЗДО.
 - Аналітична інформація про інноваційну діяльність педагогічного колективу ЗДО.
3. Звіт про виконання індивідуального завдання.

Порядок допуску звітних документів до захисту практики

Керівник практики від кафедри перевіряє щоденник, звіт студента та інші документи протягом усього періоду проходження практики здобувача. У випадку виявлення незначних недоліків, допомагає виправляти їх. Студент не допускається до захисту практики у випадку, якщо він не виконав вимоги практики та/або не здав на кафедру протягом 3 днів після її завершення зазначених вище документів.

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів:

№п/п	Вид роботи	Бали
1	Щоденник практики	5
2	Звіт про виконану роботу	10
3	Календарний план роботи директора та (окремо) вихователя-методиста ЗДО на період проходження практики. План роботи педагогічної ради на рік.	5
4	Конспект проведеного методичного заходу, спрямованого на підвищення кваліфікації вихователів	15
5	Конспект проведеного заходу із сім'ями вихованців	15
6	Звіт про особливості гурткової роботи в ЗДО	10
7	Звіт про досвід роботи досвідченого вихователя ЗДО	10
8	Звіт про інноваційну діяльність педагогічного колективу ЗДО	10
9	Виконання індивідуального завдання	15
10	Захист практики на підсумковій конференції	5
Усього:		100

Особливості використання засобів діагностики та контролю за умов дистанційного навчання

В умовах використання формату online-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням корпоративної мережі GoogleMeet названі засоби, методи і форми визначаються за домовленістю зі студентським колективом і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відео-

конференцій. Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять.

Планування диференційованого заліку здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». Тернопіль: Мандрівець, 2023. 216 с.
2. Богуш А. Методична робота в закладах дошкільної освіти: навч. посіб. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. 200 с.
3. Гармаш І. Терапія казками. Київ : ВГ «Шкільний світ», 2018. 112 с.
4. Дитина. Освітня програма для дітей від двох до семи років. наук. керів. В.О. Огнев'юк ; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богінч та ін. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 304 с.
5. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 424 с.
6. Іваничко І.І. Методичні вказівки щодо проходження педагогічної практики в групах молодшого дошкільного віку. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 43с.
7. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник». Вид. 3-тє, доп. Тернопіль : Мандрівенць, 2023. 210 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/programi/2023/15.03.2023/Kompl.prohrama.rozvytku.ditey.doshk.viku.2023-SONYASHNYK.15.03.2023.pdf> (дата звернення: 15.06.2024).
8. Колобич О. П. Загальна психологія: навчально-методичний посібник. Львів : Растр-7, 2019. 172 с.
9. Лазарович Н., Чупахіна С. Виробнича практика в групах дітей раннього віку : методичні рекомендації. Івано-Франківськ : Електронний ресурс., 2019. 30с.
10. Маляр Л.В., Шикітка Г.М. Сучасні заклади дошкільної освіти в Україні і за рубежом: методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Ужгород. ДВНЗ «УжНУ», 2023. 21 с.
11. Маценко Т.М. Ігротека вихователя ДНЗ. Система розвивальних ігор для дітей 3-4-х років. II молодша група: посібник. Харків: Основа, 2019. 141 с.
12. Методичні рекомендації щодо впровадження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/08.12.metodychni_rekomendaciyi_profesijnyj_standart_vyhovatelya.pdf (дата звернення: 20.06.2024).
13. Миян Ж.І., Староста В.І. Методичні вказівки щодо проходження дослідницької педагогічної практики для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. 28 с.
14. Навчально-методичний посібник з курсу «Організація і керівництво дошкільною освітою в Україні» частина 1 для студентів напряму 012 Дошкільна освіта / Укл.: Степанова Т.М., Вдовиченко Р.П., Курчатова А.В. Миколаїв: МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2019. 228 с.
15. Нові форми роботи з батьками дошкільників / упор. Л.М. Вовтова, В.О. Маренич. Харків: Основа, 2022. 159с.
16. Олійник М.І., Журат Ю.В., Фесун Г.С. Розвиток та діагностика пізнавальних процесів дошкільника: навчально-методичний посібник. Чернівці: Родовід, 2019. 176с.
17. Організаційно-методична практика у ЗДО в запитаннях та відповідях: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь: Маріупол. держ. ун-т, 2022. 77 с.
18. Педагогіка українського дошкілля: Ч. 2. / Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. К. : Видав. Дім «Слово», 2019. 360 с.
19. Педагогіка українського дошкілля: Ч. 3. / Лисенко Н.В., Кирста Н.Р., Лазарович Н.Б. К. : Видав. Дім «Слово», 2019. 376 с.
20. Пихтіна Н. Педагогіка гри: лекції. К. : КНТ, 2023. 260 с.
21. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка : підручник 4-те видання, перероблене. ВЦ «Академія», 2018. 408 с.
22. Федорова М.А. Теорія та методика ігрової діяльності дітей дошкільного віку: навч. посібник. Житомир, ФОП Левковець, 2018. 149 с.

23. Яценко Т.В. Дитяча психологія з психологією дитячої творчості. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів. Кременчук : ПП «Бітарт», 2020. 42 с.

Нормативно-правова база

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти): нова редакція. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 20.06.2024).
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
3. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
4. Закон України «Про охорону дитинства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
5. Наказ МОН України «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0520-15#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
6. Наказ МОН України «Про затвердження Порядку комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0414-06#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
7. Наказ МОН України «Про затвердження Професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti> (дата звернення: 20.06.2024).
8. Наказ МОН України «Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
9. Наказ МОН України «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
10. Наказ МОН України «Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0154-20#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
11. Наказ МОН України «Про затвердження Примірнього переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-pereliku-igrovogo-ta-navchalno-didaktichnogo-obladnannya-dlya-zakladiv-doshkilnoyi-osviti> (дата звернення: 20.06.2024).
12. Наказ МОН України «Про затвердження Типові правила внутрішнього трудового розпорядку для працівників навчально-виховних закладів системи Міністерства освіти України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-94#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
13. Наказ МОН України «Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
14. Постанова КМ України «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
15. Постанова КМ України «Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
16. Постанова КМ України «Про затвердження Положення про заклад дошкільної освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2003-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.06.2024).
17. Постанова КМ України «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами освіти, іншими установами та закладами системи освіти, що належать

до державної і комунальної форми власності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-2010-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.06.2024).

18. Постанова КМ України «Про затвердження Положення про центр розвитку дитини». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1124-2009-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.06.2024).

19. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.06.2024).

Допоміжна література:

1. Березіна О.М. «Грайлик» Програма з організації театралізованої діяльності в дошкільному навчальному закладі. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 56 с.
2. Богуш А. М., Луцан Н. І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: Мовленнєві ігри, ситуації, вправи: Навч. посібник. Київ, 2014. 304 с.
3. Борщ Р. М., Самойлик Д.В. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості». Тернопіль : Мандрівець, 2013., 72 с.
4. Бурова А. П. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Тернопіль, 2013. 294с.
5. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2023. 112 с.
6. Гордій Н. Особливості впливу сім'ї та закладу дошкільної освіти на становлення процесу соціалізації дошкільника. Сучасні інноваційні технології у дошкільній освіті: зб. тез за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., м. Умань, 14–15 трав. 2020 р. Умань, 2020.
7. Григораш В. В., Касьянова О. М. та ін. Управління навчальним закладом: Навч.-метод. посіб. у двох частинах. Х.: «Ранок», 2015. 234 с.
8. Зайцева Т.Ю. Діяльність дошкільного навчального закладу в режимі інноваційного розвитку: посібник на допомогу працівникам дошкільних навчальних закладів. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 328 с.
9. Іванова В.В. Психологія дитяча: навчально-методичний посібник для самостійної роботи. Мукачево: МДУ, 2019. 104 с.
10. Ігрова діяльність дошкільника : молодший дошкільний вік / Піроженко Т.О. та ін. Київ : Генеза, 2016. 88 с. (Серія «Настільна книжка вихователя»).
11. Каньоса Н.Г. Теорія та методика співпраці дитячих навчальних закладів з родинами : навч.-метод. посібник. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. 116 с.
12. Карасьова К.В., Піроженко Т.О. Ігровий простір дитини. Київ : Шк.світ, 2011. 128 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).
13. Козак Л. Сучасна дошкільна освіта: європейський досвід розвитку Освітологічний дискурс. 2017. № 3-4. С. 235–251.
14. Костик Л.Б. Вікова психологія (курс лекцій для студентів зі спеціальності «Дошкільна освіта») : навч. посібник. Чернівці, 2018. 116 с.
15. Крутій К. Проблеми запровадження моніторингу дошкільної освіти та шляхи їх вирішення. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». Випуск 2 (2). 2015. С. 67-70.
16. Крутій К. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільному закладі: монографія. Запоріжжя: ЛПІСЛТД, 2006. 172с.
17. Кудикіна Н.В. Теорія ігрової діяльності: монографія К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. 236 с.
18. Лісовець О. В. Національно-патріотичне виховання з основами народознавства: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за спеціальність 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 111 с.
19. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / Авт.- упор. А.П.Бурова. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 256 с.
20. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / 2-ге вид., зі зм. та доп. / авт.-упор. А. П. Бурова. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 296 с.

21. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: навчально-методичний посібник / За ред. Г. С. Тарасенко. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 320 с.
22. Організація режимних процесів у ДНЗ / Упор. Кірсанова І.Ф. Х.: Вид.група «Основа», 2010. 175с.
23. Павелків Р. В. Гра як провідна діяльність дітей дошкільного віку / Дитяча психологія : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. Київ: Академвидав, 2017. 373 с.
24. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. 3-є видання, виправлене. Київ, 2015, 448 с.
25. ПономаренкоТ. Управління в системі дошкільної освіти: навчальний посібник. Краматорськ: КЕП, 2012. 318 с.
26. Поряд і разом: соціалізуємо старшого дошкільника : навчально-методичний посібник / за заг. ред. Н. Гавриш. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 252 с.
27. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник. Київ: Каравела, 2020. 418 с.
28. Райчук Л. Дитячі страхи. Діагностика та корекція. Київ : Редакція загальнопедагогічних газет, 2014. 120 с.
29. Савченко Ю. Дорослим про дошкільнят: психологія статі. Київ : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2012. 120 с.
30. Сергеєнкова О., Столяренко О. Загальна психологія. К: Центр навчальної літератури, 2019.
- Степанова Т., Курчатова А. Організація і керівництво дошкільною освітою в Україні: навч.-метод. пос. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2018. 236 с.
31. Шиян О. «Зерно любові». Програма духовно-морального виховання дітей Львів: ДНЗ Львівське ВПУ ІКТ, 2018. 61 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. «Весела абетка» URL: <http://abetka.ukrlife.org/index.html>(дата звернення: 15.06.2024).
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського URL: <http://dnpb.gov.ua/ua/>(дата звернення: 15.06.2024).
3. Дитяча публічна онлайн-бібліотека «Читанка» URL: <http://chytanka.com.ua/>(дата звернення: 15.06.2024).
4. Діагностика психічного розвитку дітей раннього віку: Шкала оцінки психічного розвитку від 1 до 3 років (15-36 місяців) (за методикою Манової-Томової). URL: <http://psylist.net/praktikum/00040.htm>(дата звернення: 15.06.2024).
5. Дошкільна освіта дітей з особливими потребами. Сайт МОН. URL: <http://mon.gov.ua/ua/activity/education/6917/>(дата звернення: 15.06.2024).
6. Електронний репозитарій ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace> (дата звернення: 15.06.2024).
7. Інтерактивні завдання для малюків і школярів URL: www.learning.ua(дата звернення: 15.06.2024).
8. Інститут модернізації змісту освіти. URL:<https://lib.imzo.gov.ua> (дата звернення: 15.06.2024).
9. Конвенція про права дитини. URL:http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_021(дата звернення: 15.06.2024).
10. КочергаО.Психофізіологіядітей1-3років. Київ: Вид. дім «Шкіл. світ»: Вид. Л. Галіцина, 2006. 128 с. (Б-ка «Шкіл, світу»). Бібліогр.: с. 127. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4533/>(дата звернення: 15.06.2024).
11. Наукова бібліотека ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>. (дата звернення: 15.06.2024).
12. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 15.06.2024).
13. Олексенко С. Діагностика психомоторних здібностей у дітей раннього віку. Психолог дошкілля. № 12 (17), грудень 2010. С.12-17.URL:http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2381/1/S_Oleksenko_PD_12_IPPO.pdf (дата

звернення: 15.06.2024).

14. Освітній портал «Освіта.УА» URL: <http://osvita.ua>(дата звернення: 15.06.2024).

15. Освітній портал України www.pedpresa.com(дата звернення: 15.06.2024).

16. Підбір і використання іграшок для дітей дошкільного віку в дошкільних навчальних закладах». Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України від 18.07.08 № 1/9-470.

URL:http://dnzsrp.at.ua/load/normativno_pravova_dokumentacija/pidbir_i_vikoristannja_igrashok_dl_ia_ditej_doshkilnogo_viku_u_doshkilnomu_navchalnomu_zakladi/2-1-0-6

17. Портал освітян України «МЦФЕР: Освіта» www.pedrada.com.ua(дата звернення: 15.06.2024).

18. Проокреміпитання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році Наказ № 1/12490-23 від 21 серпня 2023 <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-okremi-pitannya-diyalnosti-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci>(дата звернення: 15.06.2024).

19. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>(дата звернення: 15.06.2024).

20. Сайт електронного навчання ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/> (дата звернення: 15.06.2024).

21. Сайт інституту інноваційних технологій та змісту освіти України <http://iitzo.gov.ua>(дата звернення: 15.06.2024).

22. Українська педагогіка. URL: <http://ukped.com> (дата звернення: 15.06.2024).